

ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄС В ВИРІШЕННІ ДЕМОГРАФІЧНОЇ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ

Колосова Анна Юріївна,

студентка 2 курсу факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
annakolossova2212@gmail.com

Говор Дар'я Олександрівна

студентка 4 курсу факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
dar_govor@yahoo.com

В теперішній час у світі існує безліч глобальних проблем, серед яких виділяють екологічну, енергетичну, війни та миру, продовольчу, демографічну тощо. Вони привертають до себе велику увагу, адже ці проблеми охоплюють усю планету Земля та для свого вирішення потребують кооперації зусиль усіх суб'єктів міжнародних відносин. Саме тому, у вирішенні цих проблем важливу роль відіграють міжнародні організації, такі як ООН, НАТО, МВФ, МОП та регіональні – ЄС, НАФТА тощо.

Однією з причин загострення багатьох глобальних проблем є інтенсивне зростання чисельності населення планети. Після Другої Світової війни темпи зростання населення значно пришвидшилися. Так, у 1960 р. на Землі проживало 3 млрд. осіб, у 1974 р. – 5 млрд. осіб, у 1999 р. – 6 млрд. осіб. У 2011 р. число населення планети досягло 7 млрд. осіб. Згідно з прогнозними розрахунками експертів ООН, чисельність людства у 2025 р. становитиме 8 млрд. осіб, а у 2050 р. зросте до 9,4 млрд. осіб [3].

Демографічна проблема у глобальному масштабі, згідно з традиційним її тлумаченням, полягає у суперечливо швидкому зростанні чисельності населення

Землі та диспропорціях його складу. Тобто це, з одного боку, стрімке зростання населення, або «демографічний вибух» у країнах, що розвиваються, і з іншого – загроза депопуляції, або демографічна криза, в економічно розвинених країнах [1].

До того ж різке зростання населення у країнах, що розвиваються, передусім у найменш розвинених з них, підвищує рівень масової бідності, відсталості, зубожіння, злочинності. Це не випадково, оскільки у найменш розвинених країнах середньорічні темпи приросту реального ВВП стабільно відстають від темпів приросту населення. Ці країни є місцем «заклятого кола бідності» – ситуації, коли низький рівень ВВП на душу населення стає причиною недостатнього рівня заощаджень і інвестицій, що спонукає шукати кращого життя за кордоном [3].

Щодо країн Європейського Союзу, то починаючи з 1990 р. кількість населення країн-членів почала збільшуватися за рахунок механічного приросту, а не природного. У 60-х роках, для країн ЄС були характерні високі показники природного приросту населення, але ситуація стала кардинально змінюватися у 1970 р., коли відтворення населення стало поступово знижуватися. І тільки у 2000 році кількість проживаючих у країнах ЄС стала збільшуватися за рахунок міграційних потоків, в тому числі і з країн, що розвиваються [2, с. 6].

На тлі зниження народжуваності та збільшення тривалості людського життя в сучасному Євросоюзі прискореними темпами відбувається постаріння населення. І може статися так, що «стара» Європа буде приречена поступитися молодим і завзятим країнам та регіонам, до яких належать, окрім США, Китай, Індія та Латинська Америка [4].

Тобто, старіння населення загрожує майбутнім дефіцитом трудових ресурсів і впливає на якісні показники наявного трудового потенціалу (його працездатність, мобільність, ініціативність тощо). Відносне зростання чисельності населення пенсійного віку збільшує тягар податкових та пенсійних відрахувань працюючих та фінансове навантаження на державні бюджети. Дефіцит власних трудових ресурсів вирішується за рахунок міжнародної

трудової міграції, і потреба в робочих руках іммігрантів у найближчі десятиліття буде зростати, що вимагає від приймаючих країн розробки дієвих механізмів їх соціальної адаптації [4].

Однак прийняття рішень щодо економічної інтеграційної політики для країн ЄС не є однорідною. Як свідчать статистичні дані, країни-члени приймають різні рішення щодо вихідців із країн-іммігрантів. За часткою відносно отриманих і схвалених заявок лідирують Болгарія і Швеція, на останньому місці – Хорватія та Угорщина. А за абсолютною кількістю позитивних рішень – Італія і Німеччина.

Політика країн Європейського Союзу в вирішенні демографічної проблеми сучасності спрямована на багатовекторну роботу як на національному, так і на регіональному та глобальному рівнях. Цей підхід повинен враховувати взаємопов'язаний характер економічної інтеграційної політики та конкретних соціально-економічних і геополітичних реалій, до яких такі процеси призводять.

Список використаних джерел:

1. Demography report, Short Analytical Web Note 3/2015. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. 53 pp. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/7330775/7339482/Demography+report+-+2015+edition/ce8144e3-8e9b-427d-b6a2-61ff42950d41> (Last accessed: 15.09.2019).
2. Ботев Н. Европа в ловушке низкой рождаемости? *Entre Nous. Европейский журнал по сексуальному и репродуктивному здоровью*. 2006. № 63. С. 4–8.
3. Гронтковська Г. Е., Ряба О. І., Венцурик А. М., Красновська О.І. Міжнародна економіка: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2014. 384 с. URL: https://pidruchniki.com/1343041462505/ekonomika/mizhнародna_ekonomika (дата звернення 25.09.2019).
4. Demographic statistics for the European Neighbourhood Policy-East countries. 2019 edition. *Eurostat*. URL:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/9684146/KS-01%E2%80%9119%E2%80%91056-EN-N.pdf/c3f8811c-3793-48aa-befab8ad753f1131> (Last accessed: 22.09.2019).

Науковий керівник: Алексєєва Тетяна Іванівна, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, канд. екон. наук, доцент.